

Sivistysvaliokunta
00102 Eduskunta

Asia: Asia: E 106/2017 vp Valtioneuvoston selvitys: Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategia 2018

Viite: Sivistysvaliokunta torstai 15.02.2018 klo 12:00 / E 106/2017 vp/
Asiantuntijapyyntö

Eduskunnan sivistysvaliokunta on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa Valtioneuvoston EU -vaikuttamisstrategiasta (2018). Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry kiittää saamastaan lausuntopyyntöä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

UNIFIn pitää tärkeänä, että EU:n rahoituskehyksen painopistettä siirretään tukemaan entistä vahvemmin tutkimus- ja innovaatiotoimintaa. On välttämätöntä, että yliopistoissa tehtävää tutkimusta resursoidaan riittävästi ja kattavasti. Tulevan puiteohjelman rahoituksen taso on turvattava ja se on suojattava yrityksiltä siirtää rahoitusta jaettavaksi muiden rahoitusinstrumenttien kautta. UNIFI esittää kuitenkin pohdittavaksi, miten puiteohjelman ja muiden rahoitusohjelmien synergiaa voitaisiin nykyisestä parantaa, puiteohjelman tieteellistä tasoa vaarantamatta.

EU:n tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma on Euroopan ainoa yhteinen perustutkimuksen rahoitusväline, eikä sitä voida lyhyellä aikavälillä korvata muilla rahoituskanavilla. Puiteohjelmarahoituksen ja muun kansainvälisen tutkimusrahoituksen merkitys on tulevaisuudessa myös Suomelle entistä tärkeämpää, koska kansallinen rahoituksemme on niukentunut ja kilpailu siitä entisestään kiristynyt.

Puiteohjelman keskeinen vahvuus ja eurooppalainen lisäarvo syntyy siitä, että rahoitus jaetaan laadun ja vaikuttavuuden perusteella. Siksi huipputason tieteen ja korkeatasoisen perustutkimuksen on oltava myös jatkossa puiteohjelman peruskivi. Vain siten ohjelma ja sen kautta rahoitettavat hankkeet voivat tuottaa Euroopalle kilpailukykyä, kestäväää kasvua, hyvinvointia ja eheää yhteiskuntakehitystä.

UNIFI korostaa, että tutkimus- ja kehittämistoimintaa tulee edelleen rahoittaa avustusmuotoisesti ja siten, että yliopistot ja tutkimuslaitokset voivat osallistua puiteohjelmahankkeisiin aina avustusmuotoisella rahoituksella riippumatta hankkeen luonteesta. On myös tärkeää, että rahoituksen vastaanottaminen ei ole korkeakouluille tappiollista. Rahoituksen on katettava välittömien tutkimuskustannusten lisäksi overhead-osuuksin ainakin valtaosa välillisistä kustannuksista. UNIFI myös muistuttaa, että tulevalle puiteohjelmakaudella rahoitushakuihin ja rahoituksen hallinnointiin liittyviä prosesseja on yksinkertaistettava ja hallinnollista taakkaa kevennettävä

UNIFI on esittänyt, että julkisten ja yksityisten tutkimus- ja kehittämistoiminnan panostusten osuus BKT:stä nostettaisiin Suomessa 4 %:iin. Siihen suuntaan tulisi myös EU:n monivuotisen rahoituskehityksen painopistettä kohdentaa.

UNIFI kannattaa voimakkaasti vaikuttamisstrategiassa esiin tuotua tavoitetta lisätä datan vapaata liikkuvuutta. Avoimen tieteen ja avoimen datan edistäminen ovat erittäin kriittisiä tekijöitä sekä Suomen ja Euroopan tiedeyhteisöjen että elinkeinoelämän kilpailukyvyyn ja menestyksen kannalta. Nykyistä avoimempi ja kansainvälisempi tiede ja innovointi auttavat Eurooppaa vastaamaan globalisaation ja sosiaalisen kestävyyden haasteisiin.

Valtioneuvoston strategiassaan nimeämät vaikuttamiskohteet on UNIFIn näkemyksen mukaan hyvin tunnistettu ja perustuvat suomalaisiin vahvuusalueisiin. Mainittujen kohdealojen lisäksi puiteohjelmalla voidaan vastata muun muassa terveyteen ja ikääntymiseen liittyviin tutkimushaasteisiin.

Helsingissä 12. helmikuuta 2018

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry, Finlands universitetsrektorers råd UNIFI rf

Jukka Mönkkönen
Puheenjohtaja

Leena Wahlfors
Toiminnanjohtaja